

ZMf podcasts 2024: Zeeuwse Zichtlijnen

Schone rivieren zijn onze levensaders

 Leo Dalebout, lid van de Wantijredactie

 Tholen en Sint Philipsland

De Zeeuwse natuur is kwetsbaar en wordt langs veel kanten zwaar beproefd en bedreigd. Toch zal ze, als we haar de kansen geven die ze verdient, terugveren en zich herstellen. Hoe we die kansen groter maken, daarover gaat Zeeuwse Zichtlijnen.

In de podcast van Zeeuwse Zichtlijnen van 2024 worden vooruitstrevende visies op schone rivieren en wateren gedeeld door Li An Phoa, Marc Argeloo en Jan van de Venis. Ze vallen in de categorie frisdenkers, deskundigen en ver-vooruit-kijkers.

Waarom zijn schone rivieren belangrijk?

Phoa: 'Rivieren zijn onze levensaders, het zoete water verspreidt en verbindt naar alle wezens en alle landschappen die dat nodig hebben. Die levensaders zijn vaak ook de plekken waar onze samenlevingen gelegen zijn. Dit is niet voor niets, de rivieren zetten

gronden af waarop al ons eten kon groeien, het zijn de verrijkende plekken die ons leven geven. Die moeten dus ook gezond blijven. Bedank het water voor je het gebruikt, voel je nederigheid want zonder jou ben ik er niet.'

Schone rivieren, hoe beleven jullie die?

Argeloo: "Dan ben ik geneigd er in te springen, ik wil vissen zien, ik wil door het water kijken, ik wil wieren of waterplanten aan mijn voeten voelen. Dat betekent de schoonheid van water voor mij, dat ik zonder na te denken, mag dit wel, kan dit wel, je dit water kunt drinken of erin kan zwemmen.'

Van de Venis: 'Ik denk dan vooral is die rivier wel schoon of was die maar schoon. Dat is tegenwoordig wat je denkt, dertig, veertig jaar geleden had je gedacht, ja lekker, ik spring erin, ik zwem, misschien kan ik het water wel drinken.'

Phoa: 'Rivieren verbinden van bron naar monding allerlei levens. Die levens vormen eigenlijk een rivierenfamilie, water is hun bloedband. Als mensen de drinkbare rivier gebruiken als kompas, om hun keuzes af te stemmen, is dat een bindmiddel. Als je het gedachtengoed van de rivierenfamilie loslaat op de



Jan van de Venis (links), advocaat, komt op voor de rechten van de mens en van de natuur ('legal influencer'). Foto: Lindy Huijbregtse.

Westerschelde, die we delen met de Fransen en Belgen, moeten we het hart van die familie weer laten aanwakkeren. Ik heb hoop voor de Zeeuwse wateren. Zorg dat het water in het hart leeft van boeren, bestuurders, kinderen, ambtenaren, industriëlen, dan volgt de reis van het hart naar het hoofd.'

Helpt het om een rivier zelf rechten te geven?

Van de Venis: 'Als ik zelf de Westerschelde was, zou ik denken: al die dijken, fabrieken, vissers, zeeschepen, waar ben ik eigenlijk in het geheel? Ik zou er wat van vinden als Westerschelde, dat ik al die rommel over me heen kreeg, dat je als bruinvis tegen de PFAS-muur van 3M aanzwemt, wat doet dat met me? De belangen van de

rivier, het hele ecosysteem zijn we vergeten. We moeten, vind ik, aan de Westerschelde zelf rechten geven. Rechten voor natuur werken vooral in gebieden waar mensen erg met hun natuur verbonden zijn, veelal erbij in de buurt wonen. Deze mensen zouden samen met een wetenschappelijke raad en een bewonersraad, waarin mensen zitten zonder belang bij het gebied, in een natuurrechtspersoon zitting moeten nemen. Doel van die rechtspersoon is het beschermen van de natuur en het leven wat daar is, in harmonie met elkaar en met de mens. Rechten die je aan de Westerschelde zou moeten toekennen, zijn bijvoorbeeld het recht op leven, om te bestaan, recht op natuurbehoud, natuurherstel en regeneratie.



'Zonder schone rivieren en schoon water is er geen toekomst.'

Zo werken we toe naar een systeem dat in de toekomst weer in balans is. Zonder schone rivieren en schoon water is er geen toekomst. Hoe is het toch mogelijk dat microplastics, PFAS en pesticiden zijn genormaliseerd? Vernieuwingen in het recht kunnen hoop geven. Zie het als een juridische taart die we moeten aansnijden.'





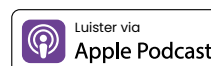
Marc Argeloo
natuurhistoricus, ecooloog
en schrijver.



Li An Phoa
ecoloog en filosoof die strijdt
voor drinkbare rivieren.



**Luister de Podcast
in je favoriete
podcast app.**



Pleidooi voor terugkeer Zeeuws zoutmoeras

Het Rammegors ligt bij Sint Philipsland. Door de aanleg van de Slaakdam werd het gebied afgesneden van de Oosterschelde. De toegang van de vloed was weg, het zoete water duwde het zoute nog verder terug. Zeeuwse zoutmoerassen, qua importantie vergelijkbaar met koraalriffen, verdwenen. Rapporten spraken van grote en onherstelbare gevolgen voor natuur, natuur die zelfs van de aardbodem zou verdwijnen, maar ze verdwenen in een Haagse la. Het veiligheidsbesef ging destijds boven natuurbesef. Nu is er gelukkig meer aandacht voor natuurwaarden. Het Rammegors werd opnieuw verbonden met de Oosterschelde. Het zoute water keerde terug.

Argeloo: 'Er moeten nog twintig Rammegorsen bij komen wat mij betreft. De wortels van de Zeeuwen liggen in het zoutmoeras. Het Rammegors is voor de leek misschien een modderbad, voor de natuur is het een paradijs. We geven terug aan de natuur wat we afgepakt hebben, wieren, ongewerveld leven, getij, vogels die voedsel zoeken, we doen hier een stap terug in de tijd. Deze 45 hectare was in het Zeeland van vroeger 45.000 hectare! Wat zou het mooi zijn als verdwenen vissoorten die op de Noordzee liggen wachten, weer naar Zeeland terug kunnen keren. Durf te dromen met de historie in je rug.'

Foto's: Lindy Huibregtse.